

PROBLÉMY SYSTÉMU VĚDY A VÝZKUMU V ČESKÉ REPUBLICE

POHLED FÓRA VĚDA ŽIJE!

27. března 2014

MEZINÁRODNÍ AUDIT VĚDY, VÝZKUMU A INOVACÍ (VaVal) V ČR

V letech 2010 – 2011 proběhl v České republice audit systému a řízení VaVal, který byl proveden pod vedením nezávislého mezinárodního konsorcia Technopolis. Jedná se o jedinou dostupnou, podrobnou a velmi aktuální analýzu VaVal v naší zemi, která navíc obsahuje řadu konkrétních a stále platných doporučení. Minimální snahu o implementaci doporučení tohoto nákladného auditu do systému VaVal v ČR považujeme za politováníhodné plýtvání veřejnými prostředky.

<http://audit-vav.reformy-msmt.cz/>

RADA PRO VÝZKUM VÝVOJ A INOVACE (RVVI)

RVVI postrádá pro strategické řízení VaVal kapacity a pravomoci. Jsme přesvědčeni, že RVVI by měla být transformována v instituci správního úřadu s jasným ukotvením v aparátu státní správy v ČR. Tento správní úřad musí mít nejen dostatečný odborný a administrativní aparát, ale musí také disponovat pravomocemi a musí být za systém VaVal odpovědný. Na strategickém řízení VaVal by se měly podílet výhradně osoby, které prokážou svoji kompetenci pro takovýto úkol (odbornost, zkušenosti, vlastní koncepce) a to mimo jiné formou veřejného slyšení / diskuse / výběrového řízení.

INSTITUCIONÁLNÍ A PROJEKTOVÉ FINANCOVÁNÍ VĚDY A VÝZKUMU

V posledních letech se stabilně snižoval podíl institucionálního financování VaVal v ČR a v současné době je poměr institucionálního a projektového financování ve vládním a vysokoškolském sektoru vyrovnaný. Podle auditu VaVal je takový podíl projektového financování v mezinárodním srovnání příliš vysoký. Snahu dále snižovat institucionální financování považujeme za velmi nebezpečnou a to zvláště v případě, že ani nedochází k adekvátnímu navýšení rozpočtu GA ČR pro projektové financování.

GRANTOVÁ AGENTURA ČESKÉ REPUBLIKY (GA ČR)

GA ČR je servisní organizací, která vědcům slouží k přerozdělení finančních prostředků na jejich výzkum. Uznáváme některé pozitivní aspekty v rozvoji GA ČR (např. zavedení panelového systému hodnocení) v minulých letech. Jsme ovšem přesvědčeni, že v současné době předsednictvo GA ČR zcela ztratilo důvěru vědecké komunity a mělo by být v dohledné době odvoláno. Mezi konkrétní výtky patří tvorba nových kontroverzních pravidel, nestandardní zasahování do grantové soutěže, nebo nevhodné rozdělení vědních oborů v panelech nerefluktující současnou strukturu VaVal v ČR ani ve světě. Tyto problémy umocňuje (a někdy přímo způsobuje) arogantní rétorika předsednictva GA ČR směrem k vědecké komunitě a jejich naprostá neochota ke komunikaci, diskuzi, a posílení transparentnosti zveřejňováním relevantních dat, která stojí za jejich rozhodnutími.

METODIKA HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ

Jsme přesvědčeni, že současná metodika způsobuje nenávratné škody v systému VaVal v ČR a nic na tom nemění dílčí úpravy, ke kterým rok od roku dochází. Považujeme za nezbytné, aby byla věnována patřičná pozornost projektu IPN Metodika na MŠMT, který navazuje na mezinárodní audit VaVal a jehož úkolem je přijít se zcela novou metodikou pro hodnocení vědeckých výsledků. Velmi nás znepokojují aktuální informace o tom, že celý projekt nabírá na MŠMT neopodstatněné zpoždění, v jehož důsledku může dojít ke zrušení celého projektu a ztrátě již vynaložených finančních prostředků.

<http://metodika.reformy-msmt.cz/>

PODPORA MLADÝCH VĚDCŮ

Domníváme se, že v ČR nefunguje dostatečná specifická podpora pro mladé vědce. Kritické období nastává po skončení doktorského studia, kdy značná část vědeckých pracovníků odchází z akademické sféry, protože nenajdou pracovní pozici. Tento rok GA ČR již nevypsala postdoktorové granty, přičemž nově zřízené juniorské granty jsou určeny pro poněkud starší uchazeče, tedy pro ty, kteří již postdoktorové programy absolvovali a mají několik let po dokončení Ph.D.. Myslíme si, že toto není jen problém na úrovni GA ČR, ale spíše názorový střet ohledně zařazení a fungování postdoků. K vyřešení tohoto komplexního problému by bylo vhodné, aby např. na úrovni RVVI byla zřízena skupina, která by měla podporu mladých vědců dlouhodobě na starosti a navrhovala příslušná opatření.

Kdo jsme

Fórum Věda žije! je spolek, jehož posláním je podpořit komunikaci mezi vědci, vládními a nevládními organizacemi a veřejností, podněcovat otevřenou diskusi o vědní politice a reformě vědy a výzkumu v ČR a popularizovat výsledky vědecké práce.

Zástupci Fóra Věda žije!

Michael Komm, předseda, zástupce věd o neživé přírodě

tel. 777 553 579,

Michaela Vojtková, místopředsedkyně, zástupkyně společenských a humanitních věd

tel. 777 068 338

Zdeněk Kameník, místopředseda, zástupce věd o živé přírodě

tel. 723 663 307

email: forum@vedazije.cz